

การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับ
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
และผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑

กลุ่มพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับ
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
และผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑

กลุ่มพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑ และผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑

พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๘
จำนวนพิมพ์ ๑,๐๐๐ เล่ม

จัดทำโดย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พิมพ์ที่ บริษัท อีซีปรินติ้ง เอ็กซ์เพรส จำกัด เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งมีสาระสำคัญคือ การให้สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองโดยมีมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นจุดหมายสำคัญสำหรับการพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาสามารถนำมาตราฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดไปใช้เป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามความพร้อม จุดเน้น บริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพและบริบทของผู้เรียน การใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย และการออกแบบการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร และกระทรวง ศึกษาธิการมีนโยบายประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘ เกี่ยวกับการปฏิรูปหลักสูตรและการเรียนการสอนในนโยบายทั่วไปข้อ ๓ และนโยบายเร่งด่วน ข้อ ๔

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาจึงได้ดำเนินการจัดประชุมปฏิบัติการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร รายงาน และงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และผลการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ถูกต้อง ชัดเจน เป็นสากล สอดคล้องกับบริบทการศึกษาของประเทศไทย และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสาร “การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑” ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่องาน และผู้ที่สนใจทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

คำนำ

สารบัญ

บทที่ ๑ บทนำ

๑

บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๕

บทที่ ๓ หลักเกณฑ์และวิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

๗

บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๙

บทที่ ๕ สรุปผลการสังเคราะห์ข้อมูล

๑๑

เอกสารอ้างอิง

๑๙

คณะผู้จัดทำ

๒๓

บทที่ ๑

บทนำ

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเป็น “หลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standards - based Curriculum)” มีลักษณะสำคัญ คือ มีมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นจุดหมายสำคัญสำหรับการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยหลักสูตรแกนกลางฯ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๘ ประการ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเรียนรู้ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ การศึกษาต่อการดำรงชีวิต การทำงาน และการประกอบอาชีพ รวมทั้งมีเจตคติที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีเพื่อพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันในสังคมไทย ประชาคมอาเซียน และสังคมโลก

นอกจากส่วนที่ระบุไว้เป็นคุณภาพมาตรฐานการเรียนรู้ที่เป็นจุดร่วมสำหรับพัฒนาผู้เรียนทุกคนในประเทศแล้ว หลักสูตรแกนกลางฯ ได้เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรในส่วนสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมให้สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพ บริบท และความต้องการของตนเอง การพัฒนาหลักสูตรในส่วนนี้ จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ ทุกระดับทั้งระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ตลอดจนชุมชนผู้เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งรวมถึงภาคธุรกิจ ในการระดมความคิด วางแผน ระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

สำหรับการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ เขตพื้นที่การศึกษาจะจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น โดยจัดทำเป็นสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษานำไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเขตพื้นที่การศึกษาจะทำหน้าที่นี้เทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ

สถานศึกษามีบทบาทในการนำหลักสูตรแกนกลางฯ สู่อการปฏิบัติ ทั้งในส่วนของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ในชั้นเรียน หลักสูตรสถานศึกษาจะต้องสอดคล้องเหมาะสมกับบริบท ความพร้อมของสถานศึกษา และความต้องการและความถนัดของผู้เรียน โดยหลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นจะต้องครอบคลุมส่วนที่หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ เพราะเป็นความคาดหวังร่วมกันในการพัฒนาเยาวชนทุกคนในชาติ อีกทั้งจะต้องสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของ ชุมชน ท้องถิ่น และจุดเน้น ความต้องการของสถานศึกษานั้น ๆ

การใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ สพฐ. ๒๙๓ / ๒๕๕๑ เรื่อง ให้ใช้หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ กำหนดให้ สถานศึกษาในสังกัดจัดการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

หลังจากที่สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการใช้ หลักสูตรแกนกลางฯ ไปได้ระยะหนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ทั้งการออกนิเทศ กำกับ ติดตามผลการใช้หลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ใน สถานศึกษา และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมผลการนำหลักสูตรแกนกลางฯ ไปใช้ และสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี งบประมาณ ๒๕๕๔ เกี่ยวกับการปฏิรูปหลักสูตรและการเรียนการสอน ในนโยบายทั่วไปข้อ ๓ และนโยบายเร่งด่วน ข้อ ๔

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษาจึงได้ดำเนินการจัดประชุมปฏิบัติการวิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสาร รายงาน และงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และผลการนำหลักสูตรแกนกลางฯ ไปใช้ สำหรับนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ถูกต้อง ชัดเจน เป็นสากล สอดคล้องกับ บริบทการศึกษาของประเทศไทย เพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร รายงาน และงานวิจัยเกี่ยวกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และผลการใช้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๓. ขอบเขตของการศึกษา

เอกสารที่นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ คือ เอกสาร รายงาน และ งานวิจัย เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ซึ่งดำเนินการโดยหน่วยงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงาน / องค์กรอื่น กลุ่มบุคคล หรือบุคคล ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘

๔. นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
หมายถึง หลักสูตรในส่วนที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ แกนกลาง โครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน ซึ่งระบุการจัดเวลาเรียนของแต่ละกลุ่ม สาระการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และเกณฑ์กลางในการจบหลักสูตร หลักสูตรแกนกลางเป็นกรอบทิศทางการพัฒนากรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น

และหลักสูตรสถานศึกษา เป็นส่วนจำเป็นสำหรับการพัฒนาเยาวชนไทยทุกคน ให้เป็นพลเมืองดีของชาติ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และความเจริญทางวิทยาการในโลกยุคปัจจุบัน

ผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หมายถึง ผลการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพบรรลุตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

๕. ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ถูกต้องชัดเจน เป็นสากล สอดคล้องกับบริบทการศึกษาของประเทศไทย เพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒. ได้เอกสาร “การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑” สำหรับเสนอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในประเด็นต่อไปนี้

๑. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๑.๑ แนวคิดและหลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เป็นหลักสูตรที่พัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ (เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๕) ซึ่งกำหนดให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยพัฒนาทั้งด้านความรู้ทางวิชาการ และทักษะสำคัญที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ซึ่งรวมถึงการประกอบอาชีพ หลักสูตรแกนกลางฯ มีลักษณะเป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standards - Based Curriculum) มีมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดเป็นตัวกำหนดคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยหลักสูตรแกนกลางฯ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนจำเป็นต้องเรียนรู้ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้ การศึกษาต่อ การดำรงชีวิต การทำงาน และการประกอบอาชีพ รวมทั้งมีเจตคติที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี ในการจัดการเรียนรู้อยึดหลักว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

๑.๒ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาสามารถนำมามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดไปใช้เป็นกรอบทิศทางในการกำหนดเนื้อหา ทักษะกระบวนการ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น และมีความยืดหยุ่น เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายสอดคล้องกับโลกยุคปัจจุบันซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

หลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วย ความรู้ และประสบการณ์ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งวางแผนพัฒนาผู้เรียน โดยเกิดจากการมีส่วนร่วมของ บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษาเป็นแบบแผน แนวทาง หรือข้อกำหนดของการจัดการที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน โดยมีการจัดขอบข่าย ระดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำไปสู่การปฏิบัติ สามารถพัฒนาต่อยอดการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข

๒. การบริหารจัดการหลักสูตร

การพัฒนาและใช้หลักสูตรให้ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องอาศัย การบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจ ที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับหลักสูตร รวมทั้งเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การบริหารจัดการหลักสูตรในปัจจุบัน ซึ่งมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในการพัฒนาหลักสูตรของตนเองนั้น ต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลง แนวคิด วิธีการ รูปแบบ และปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากกรอบแนวคิดเดิม สู่แนวคิดใหม่ ความรู้ใหม่ วิธีการบริหารจัดการ และแนวปฏิบัติใหม่ ๆ ซึ่งต้อง มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันหลายระดับตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และ ระดับสถานศึกษา

บทที่ ๓

หลักเกณฑ์และวิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ เอกสาร รายงาน และงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

๑. แหล่งที่มาของข้อมูล

เอกสาร รายงาน และงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ที่นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ ดำเนินการ โดยหน่วยงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ หน่วยงาน / องค์กรอื่น กลุ่มบุคคล หรือบุคคล ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘

๒. ขั้นตอนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้

๑. ศึกษาและรวบรวมเอกสาร รายงาน และงานวิจัยเกี่ยวกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และผลการใช้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๒. กำหนดหลักเกณฑ์การวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยมี กรอบเนื้อหาในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ๒ ด้าน ได้แก่ หลักสูตร และผลการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้

๒.๑ หลักสูตร ประกอบด้วย กรอบเนื้อหา ๘ กรอบเนื้อหา ได้แก่

๑) วิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย

๒) สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๓) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

- ๔) สารการเรียนรู้
- ๕) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- ๖) การจัดเวลาเรียนและโครงสร้างเวลาเรียน
- ๗) การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้
- ๘) เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน

๒.๒ ผลการนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วย กรอบเนื้อหา

๑๒ กรอบเนื้อหา ได้แก่

- ๑) การบริหารจัดการหลักสูตร
- ๒) กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- ๓) การเตรียมความพร้อมและพัฒนาครู
- ๔) การมีส่วนร่วม
- ๕) การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้
- ๖) การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน / สถานศึกษา
- ๗) การวัดและประเมินผลระดับเขตพื้นที่
- ๘) การวัดและประเมินผลระดับชาติ / นานาชาติ
- ๙) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้หลักสูตร
- ๑๐) ปัญหา อุปสรรค
- ๑๑) ข้อเสนอแนะ
- ๑๒) การพัฒนากรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น

๓. วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ซึ่งเป็นการจัดระเบียบข้อมูล การจัดกลุ่มข้อมูล การสังเคราะห์ข้อมูล การหารูปแบบจากข้อมูล การกำหนดคำสำคัญ (Key Word) ที่ใช้ในการจัดหมวดหมู่ข้อเท็จจริง การสรุปประเด็นสำคัญ และการแปลความหมายเพื่อตอบปัญหาการวิจัย

๔. สังเคราะห์ข้อมูล สรุป เรียบเรียงและนำเสนอข้อมูล

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และผลการใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามประเด็นดังนี้

๑. ผลการศึกษาและรวบรวมเอกสาร รายงาน และงานวิจัยเกี่ยวกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และผลการใช้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ที่ดำเนินการ ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘) ตามแหล่งที่มา พบว่า มีเอกสาร รายงาน และงานวิจัย ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน หน่วยงาน / องค์กรอื่น และกลุ่มบุคคล หรือบุคคล ที่สามารถนำไปใช้ในการอ้างอิง วิเคราะห์ และสังเคราะห์ได้ จำนวน ๒๒ รายการ โดยเอกสาร รายงาน และงานวิจัยแต่ละเรื่องมีความหลากหลายในด้านแหล่งที่มา / ผู้เขียน วัตถุประสงค์ วิธีการ / กลุ่มตัวอย่าง ส่วนระยะเวลาที่จัดทำไม่แตกต่างกันมาก

๑) ด้านแหล่งที่มา / ผู้เขียน พบว่า เอกสาร รายงาน และงานวิจัยส่วนใหญ่ (๒๑ รายการ) จัดทำโดยหน่วยงานภาครัฐ เป็นการจัดทำในรูปคณะกรรมการ และงานส่วนบุคคลในสังกัดหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตร ไปใช้ มีเพียง ๑ รายการที่จัดทำโดยภาคเอกชน

๒) ด้านวัตถุประสงค์ พบว่า เอกสาร รายงาน และงานวิจัย ทั้ง ๒๒ รายการ มีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน

๓) ด้านวิธีการ / กลุ่มตัวอย่าง พบว่า เอกสาร รายงาน และงานวิจัย แต่ละ รายการมีกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ทำให้ จำนวนกลุ่มตัวอย่างมีความหลากหลาย

๒. ผลการจัดหมวดหมู่ของเอกสาร รายงาน และงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และผลการใช้หลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ จำแนกตามวัตถุประสงค์
ของการจัดทำ พบว่า เอกสาร รายงาน และงานวิจัย จำนวน ๒๒ รายการ นำมาจัด
 หมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ของการจัดทำได้ ๕ กลุ่ม คือ ๑) การศึกษาสภาพ
 และปัญหาการใช้หลักสูตร จำนวน ๙ รายการ ๒) การวิจัยและพัฒนา
 หลักสูตร จำนวน ๖ รายการ ๓) การวิเคราะห์ / สังเคราะห์ และเสนอแนะ
 เพื่อการปรับปรุงหลักสูตร จำนวน ๓ รายการ ๔) การประเมินคุณภาพ
 ภายนอกและการบริหารจัดการ จำนวน ๓ รายการ และ ๕) การประเมินผล
 การใช้หลักสูตร จำนวน ๑ รายการ

๓. ผลการวิเคราะห์เนื้อหาของเอกสาร รายงาน และงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และผลการใช้หลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ทั้ง ๕ หมวดหมู่ ตาม
กรอบเนื้อหาที่กำหนด และนำเสนอผลการวิเคราะห์เนื้อหา ๒ ด้าน ดังนี้

๑) ผลการวิเคราะห์เนื้อหาด้านหลักสูตร พบว่า เอกสาร รายงาน และงานวิจัย
 จำนวน ๙ รายการ ส่วนใหญ่มีข้อมูลไม่ครบตามกรอบเนื้อหาทั้ง ๘ กรอบเนื้อหา
 คือ มีข้อมูลตามกรอบเนื้อหา ๗ กรอบเนื้อหา จำนวน ๓ รายการ ๖ กรอบเนื้อหา
 จำนวน ๑ รายการ ๕ กรอบเนื้อหา จำนวน ๑ รายการ ๔ กรอบเนื้อหา
 จำนวน ๑ รายการ ๓ กรอบเนื้อหา จำนวน ๑ รายการ และมีเอกสาร
 รายงาน และงานวิจัยที่มีข้อมูลครบทั้ง ๘ กรอบเนื้อหา จำนวน ๒ รายการ

๒) ผลการวิเคราะห์เนื้อหาด้านผลการนำหลักสูตรไปใช้ พบว่า เอกสาร
 รายงาน และงานวิจัย จำนวน ๑๗ รายการ ทุกรายการมีข้อมูลไม่ครบตาม
 กรอบเนื้อหาทั้ง ๑๒ กรอบเนื้อหา คือ มีข้อมูลตามกรอบเนื้อหา ๙ กรอบเนื้อหา
 จำนวน ๒ รายการ ๘ กรอบเนื้อหา จำนวน ๑ รายการ ๗ กรอบเนื้อหา
 จำนวน ๒ รายการ ๖ กรอบเนื้อหา จำนวน ๑ รายการ ๕ กรอบเนื้อหา
 จำนวน ๔ รายการ ๔ กรอบเนื้อหา จำนวน ๒ รายการ ๓ กรอบเนื้อหา
 จำนวน ๑ รายการ และ ๒ กรอบเนื้อหา จำนวน ๔ รายการ ตามลำดับ

บทที่ ๕

สรุปผลการสังเคราะห์ข้อมูล

การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร รายงาน และงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ที่ดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หน่วยงาน / องค์กรที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มบุคคล หรือบุคคล ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

๑. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

๑.๑ วิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย พบว่า มีความชัดเจน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก แต่มีข้อสังเกตว่า จุดหมายมีรายละเอียดมาก ไม่สะท้อนปรัชญาการศึกษาไทย หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และทักษะศตวรรษที่ ๒๑

ข้อเสนอแนะ ควรปรับจุดหมาย ให้สั้น กระชับ สะท้อนปรัชญาการศึกษาไทย หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และทักษะศตวรรษที่ ๒๑

๑.๒ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า มีความสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีความสามารถและทักษะศตวรรษที่ ๒๑ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่ยังเป็นภาพกว้าง ไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ ควรเพิ่มเติมรายละเอียดของสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ชัดเจน เพื่อให้เห็นแนวทางการพัฒนาและแนวทางการตรวจสอบผลการพัฒนา

๑.๓ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด พบว่า มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดโดยรวมสอดคล้องกับการเตรียมผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ ๒๑ แต่มาตรฐานและตัวชี้วัดมีความซ้ำซ้อนกัน ตัวชี้วัดบางมาตรฐาน บางกลุ่มสาระการเรียนรู้ บางชั้นปี มีจำนวนมากและยาก และตัวชี้วัดค่อนข้างอิงเนื้อหา ทำให้ต้องใช้เวลาเรียนมาก

ข้อเสนอแนะ ควรมีการตรวจสอบความซ้ำซ้อน จำนวน ความยากง่ายของมาตรฐานและตัวชี้วัด ให้มีความชัดเจน เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียน และปรับลดตัวชี้วัดที่อิงเนื้อหา

๑.๔ สาระการเรียนรู้ พบว่า มีความเหมาะสม สามารถเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาผู้เรียน แต่มีข้อสังเกตว่า ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ – ๓ มีจำนวนสาระการเรียนรู้มากเกินไปจนความจำเป็นในการพัฒนาผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ ควรปรับลดสาระการเรียนรู้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ – ๓ ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

๑.๕ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า มีความเหมาะสม สามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมได้ แต่ถูกลดความสำคัญลง ทำให้ผู้เรียนขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คุณธรรมจริยธรรมที่พึงาม

ข้อเสนอแนะ ควรมีการพัฒนา ปรับปรุง แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร มีการจัดทำเอกสาร / คู่มือครูให้ทันสมัย เป็นปัจจุบันทันต่อเหตุการณ์ ให้ครูได้นำไปเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน

๑.๖ การจัดเวลาเรียนและโครงสร้างเวลาเรียน พบว่า การกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนไว้อย่างตายตัว ทำให้ไม่เกิดความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ ให้สถานศึกษาสามารถยืดหยุ่นเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียนได้ตามความเหมาะสมและบริบทของสถานศึกษา

๑.๗ การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ พบว่า มีความเหมาะสมสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาทักษะศตวรรษที่ ๒๑ แต่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและโรงเรียนขนาดเล็กยังไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างครบถ้วน

ข้อเสนอแนะ ควรมีการพัฒนาครู เรื่อง การออกแบบการจัดการเรียนรู้ เทคนิคและวิธีสอนที่ทันสมัย ผ่านช่องทางที่หลากหลาย มีความชัดเจนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะกระบวนการคิด ทักษะการทำงาน และจัดทำสื่อการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและโรงเรียนขนาดเล็ก

๑.๘ เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า มีความเหมาะสม มีเกณฑ์การจบการศึกษาในแต่ละระดับการศึกษาที่ชัดเจน มีการระบุเทคนิคการวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลาย แต่การเทียบโอนผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทำได้ยาก เนื่องจากมีตัวชี้วัดเป็นระดับช่วงชั้น และครูยังไม่สามารถสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด

ข้อเสนอแนะ ควรมีการพัฒนาครู เรื่อง การวัดและประเมินผล ผ่านช่องทางที่หลากหลาย

๒. ผลการนำหลักสูตรไปใช้

๒.๑ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

๒.๑.๑ การบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า สถานศึกษามีการจัดทำแผนงานตามนโยบายของ สพฐ. มีการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มาเป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการหลักสูตร แต่ยังพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในระดับเขตพื้นที่ขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร การนิเทศติดตาม การดำเนินงานส่วนใหญ่ยังคงบริหารจัดการเพียงบุคคล หรือกลุ่มบุคคล และผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความตระหนักถึง

ความสำคัญของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทำให้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนขาดความหลากหลายและความต่อเนื่องในการพัฒนา งบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอและขยายผลในโรงเรียนได้ไม่ทั่วถึง

ข้อเสนอแนะ ส่วนกลางควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การบริหารจัดการหลักสูตรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เขตพื้นที่ควรเพิ่มบุคลากรด้านการนิเทศการศึกษาให้เพียงพอ หรือลดปริมาณงานที่ไม่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีเวลาในการนิเทศมากขึ้น มีการพัฒนาเชิงบูรณาการร่วมกันระหว่างเขตพื้นที่กับสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นงานวิชาการจัดระบบบริหารงานวิชาการให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง / ชุมชน เข้าใจบทบาทหน้าที่และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

๒.๑.๒ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวทางของ สพฐ. แต่มีข้อสังเกตว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางฯ ขาดความเข้าใจและความมั่นใจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ระยะเวลาในการดำเนินงานขับเคลื่อนการใช้หลักสูตรมีระยะเวลาที่สั้น ส่งผลให้ขาดเวลาที่เพียงพอในการจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นและหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ ควรมีการพัฒนา สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความมั่นใจเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางฯ และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา

๒.๑.๓ การเตรียมความพร้อมและพัฒนาครู พบว่า สพฐ. เขตพื้นที่ และสถานศึกษามีการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษาอย่างหลากหลาย ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการอบรมวิทยากรแกนนำของ สพฐ. และการขยายผล แต่มีข้อสังเกตว่า วิทยากรแกนนำอาจยังมีความคลาดเคลื่อนในการถ่ายทอดเกี่ยวกับหลักสูตร หรือเอกสารการจัดอบรม มีการปรับเปลี่ยนบ่อยครั้ง ทำให้วิทยากรแกนนำขาดความมั่นใจในการขยายผล และผู้เข้ารับการอบรมเกิดความสับสนในทางปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ ควรมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรแกนกลางฯ สู่การปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง ผ่านช่องทางที่หลากหลาย

๒.๒ การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ พบว่า สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้โดยการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design มีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีการใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย และมีการเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย แต่มีข้อสังเกตว่า ครูยังขาดการวิเคราะห์ มาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตรเพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยยึด หนังสือเรียนของสำนักพิมพ์เอกชนเป็นหลัก ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจและความมั่นใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นกระบวนการคิด

ข้อเสนอแนะ ควรพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางฯ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิด ส่งเสริมครูให้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการสอนที่หลากหลาย ส่งเสริมการพัฒนาและการใช้สื่อการเรียนรู้ ที่หลากหลาย ผลิตและเผยแพร่สื่อการเรียนรู้ผ่านช่องทางที่หลากหลายเพื่อให้ ครูสามารถเลือกใช้ได้เหมาะสมกับบริบท

๒.๓ การวัดและประเมินผล

ระดับชั้นเรียน / สถานศึกษา พบว่า สถานศึกษามุ่งเน้นการประเมิน เพื่อตัดสินผลมากกว่าการประเมินเพื่อพัฒนา ขาดการประเมินตามสภาพจริง ส่วนใหญ่ยังเน้นการวัดและประเมินผลในระดับความรู้ ความจำ มากกว่าระดับ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ครูขาดความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตาม สภาพจริง และขาดความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผล และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลน้อย

ระดับเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า มีการจัดทำบันทึกข้อตกลง ความร่วมมือระหว่างเขตพื้นที่กับสถานศึกษา จัดประชุม อบรม ชี้แจง สร้างความตระหนักแก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริม

สนับสนุนด้านเครื่องมือวัดและประเมินผล กำหนดเป้าหมายระดับเขต โดยนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มในการพัฒนา จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู และจัดกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ แต่มีข้อสังเกตว่า เขตพื้นที่ยังขาดคลังเครื่องมือการวัดและประเมินผล

ระดับชาติ / นานาชาติ พบว่า มีการวัดและประเมินผลในระดับชาติ โดยจัดสอบ O - NET ในชั้น ป.๖ ม.๓ และ ม.๖ ใน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และจัดสอบ NT ในชั้น ป.๓ ใน ๓ ด้าน คือ ภาษา คำนวน และการใช้เหตุผล มีการวิเคราะห์คะแนนผลการทดสอบในระดับชาติ พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาผู้เรียน และถอดประสบการณ์สถานศึกษาที่มีผลการทดสอบอยู่ในระดับสูง แต่มีข้อสังเกตว่า ผู้เรียนยังไม่ให้ความสำคัญต่อการสอบ O - NET และผลการทดสอบยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ

ข้อเสนอแนะ ควรมีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การประเมินเพื่อพัฒนา การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง มีการพัฒนาและสร้างคลังเครื่องมือการวัดและประเมินผล และเผยแพร่ผ่านช่องทางที่หลากหลาย

๒.๔ การมีส่วนร่วม พบว่า เขตพื้นที่และสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในความร่วมมือของฝ่ายต่าง ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางฯ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้น้อย กรรมการสถานศึกษาส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมโดยการลงนามประกาศใช้หลักสูตรสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมโดยการร่วมประชุม ฟังคำชี้แจงของสถานศึกษา เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับท้องถิ่น เป็นวิทยากรเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และประเมินผลในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ แต่มีข้อสังเกตว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องยังขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตรและการนิเทศ กำกับ ติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบมากขึ้น

๒.๕ การนิเทศ กำกับ ติดตาม พบว่า การนิเทศ กำกับ ติดตาม ในทุกระดับยังขาดความต่อเนื่องและทั่วถึง การนิเทศภายในยังไม่เข้มแข็ง ผู้บริหารสถานศึกษาบางแห่งละเลยต่อการนิเทศภายใน ศักขานิเทศก็มีภาระงานอื่นมากทำให้ไม่สามารถนิเทศสถานศึกษาได้เต็มที่ และขาดการวิจัย และพัฒนานวัตกรรมด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม

ข้อเสนอแนะ ควรพัฒนาระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ความเข้มแข็งทั้งการนิเทศภายในและการนิเทศภายนอกอย่างต่อเนื่องและเพียงพอ ส่งเสริมการใช้รูปแบบการนิเทศที่หลากหลาย ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม และสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน ให้เพียงพอตามบริบทของพื้นที่

๒.๖ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้หลักสูตร พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญและมีอิทธิพลอย่างมากต่อการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การกำหนดภารกิจหลักของสถานศึกษาที่มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามหลักสูตรแกนกลางฯ การวิเคราะห์และกำหนดภาระงานของครูให้ชัดเจน โดยมุ่งเน้นงานด้านการเรียนรู้เป็นสำคัญ มีการนิเทศ กำกับ ติดตามผลการปฏิบัติงานของครู การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ช่วยให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ การสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาให้เพียงพอ การสนับสนุนสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ ความรู้และความสามารถของครูที่มีอย่างหลากหลายและปัญหาการขาดแคลนครูในบางพื้นที่ เมื่อนำหลักสูตรไปใช้จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมให้มีกลุ่มเครือข่ายทางวิชาการหรือหน่วยงานที่ช่วยเหลือทางวิชาการสำหรับบุคลากรของสถานศึกษา เขตพื้นที่ และส่วนกลาง

๒.๗ การพัฒนารอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น พบว่า มีการดำเนินการตามแนวทางของ สพฐ. แต่มีข้อสังเกตว่า บุคลากรของเขตพื้นที่และสถานศึกษา ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนารอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ ควรพัฒนาบุคลากรของเขตพื้นที่และสถานศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนารอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น และมีตัวอย่างการพัฒนารอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- เจตนา เมืองมูล. ๒๕๕๓. รายงานผลการนิเทศการศึกษาด้วยกระบวนการ PDCA ที่สนับสนุนการสร้างและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ใน โรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต ๑. เอกสารอัดสำเนา.
- ชนะเลิศ ศิริวรรณ. ๒๕๕๗. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- มานิตย์ พุทธิโยธา. ๒๕๕๔. การศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๔. เสนอต่อสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ. ๒๕๕๖. การประเมินผลการใช้หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในโรงเรียน ต้นแบบการใช้หลักสูตร. เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. ๒๕๕๖. การจัดทำยุทธศาสตร์ การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ. เสนอต่อ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- รุ่งนภา นุตราช และคณะ. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. ๒๕๕๓. รายงานการวิจัยนาร่องการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. มปท.
- _____. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. ๒๕๕๓. สรุปผลการวิจัย นาร่องการใช้หลักสูตร หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. เอกสารอัดสำเนา.

วัชรีย์ เหล่มตระกูล. ๒๕๕๓. รูปแบบการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาและใช้
 หลักสูตรสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต ๓. เอกสารอัดสำเนา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. ๒๕๕๒. รายงานการวิจัยสภาพปัญหา
 และแนวทางแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนา
 คุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร:
 ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี คอมมิวนิเคชั่น.

_____. ๒๕๕๗. โครงการวิจัยเรื่อง การกำหนดแนวทางการศึกษาไทย
 กับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ ๒๑. มปท.

สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักงานคณะกรรมการ
 การศึกษาขั้นพื้นฐาน. ๒๕๕๕. รายงานสรุปผลการติดตามและประเมินผล
 การบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกลยุทธ์และ
 นโยบายสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ประจำปี ๒๕๕๕ ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
 การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

_____. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ๒๕๕๖. รายงาน
 สรุปผลการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการของสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษาตามกลยุทธ์และนโยบายสำคัญของสำนักงาน
 คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปี ๒๕๕๖ ครั้งที่ ๑.
 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
 ๒๕๕๕. บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติจากผล
 การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง (ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน)
 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. ๒๕๕๕. **แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน
มาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

_____. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ๒๕๕๔. **มัธยมศึกษา
ยุคใหม่สู่มาตรฐานสากล ๒๕๖๑**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. ๒๕๕๒. **แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑**.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

_____. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ๒๕๕๒. **แนวทางการจัด
การเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
๒๕๕๑**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย จำกัด.

_____. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ๒๕๕๒. **แนวทางการจัด
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย จำกัด.

_____. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ๒๕๕๒. **แนวทางการบริหาร
จัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
๒๕๕๑**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย จำกัด.

_____. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ๒๕๕๒. **แนวทางการพัฒนา
การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน. ๒๕๕๔. รายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ของโรงเรียนต้นแบบการใช้
หลักสูตร. เอกสารอัดสำเนา.

_____. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ๒๕๕๖. รายงานผล
การประชุมปฏิบัติการพิจารณาทบทวนการนำมาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด
๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้สู่การปฏิบัติในสถานศึกษา. เอกสารอัดสำเนา.

_____. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ๒๕๕๗. รายงานสรุป
สาระสำคัญจากการประชุมเสวนาการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. เอกสารอัดสำเนา.

_____. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ๒๕๕๗. สรุปผลการ
ประชุมเสวนารับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้หลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. เอกสารอัดสำเนา.

_____. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ๒๕๕๗. สรุปสภาพปัญหา
การจัดการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้. เอกสารอัดสำเนา.

_____. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ๒๕๕๗. สรุปสภาพปัญหา
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้. เอกสารอัดสำเนา.

_____. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ๒๕๕๒. หลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สิทธิกร สุมาลี. ๒๕๕๕. การศึกษาเปรียบหลักสูตรของประเทศสมาชิกในกลุ่ม
ประชาคมอาเซียนเพื่อการเทียบโอนผลการเรียนและเทียบวุฒิการศึกษา.
เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สุวิมล ว่องวานิช. ๒๕๔๕. เคล็ดลับการทำวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร:

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

๑. ดร.กมล รอดคล้าย เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. นายอนุสรณ์ พูเจริญ รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. นายสุชาติ วงศ์สุวรรณ ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านหลักสูตรและวิชาการ สพฐ.
๔. นางสุกัญญา งามบรรจง ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้กำหนดกรอบการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

๑. นางสาวจันทรา ดันติพงศานุรักษ์ ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาหลักสูตร
และมาตรฐานการเรียนรู้
๒. ดร.ชยพร กระต่ายทอง นักวิชาการศึกษา กลุ่มพัฒนาหลักสูตร
และมาตรฐานการเรียนรู้

คณะทำงาน

๑. ดร.รุ่งทิwa แยมรุ่ง รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
๒. ดร.เจตนา เมืองมูล ศึกษาพิเศษ สพ. ลำพูน เขต ๑
๓. นางพัฒนา คำผุย ศึกษาพิเศษ สพ. สุรินทร์ เขต ๑
๔. นางกาญจนา นิยมนา ศึกษาพิเศษ สพ. จันทบุรี เขต ๒
๕. นางสาวสมลักษณ์ วิจบ ศึกษาพิเศษ สพ. ชัยภูมิ เขต ๓
๖. ดร.วัชรีย์ เหล่มตระกูล ศึกษาพิเศษ สพ. ลำปาง เขต ๑
๗. นางวราภรณ์ เนาวราช ศึกษาพิเศษ สพ. กาญจนบุรี เขต ๓
๘. นางสาวทัศนีย์ วงศ์ชนะบุรณ์ ศึกษาพิเศษ สพ. เขต ๔๒
๙. นางสมทบ โสภา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนจั่ว สพ. สุรินทร์ เขต ๑
๑๐. นายวิเชียร วาพัตไทย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตะมะหนองกระจาน
สพ. สุรินทร์ เขต ๑
๑๑. นางพรทิพย์ จันทรหอม รองผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองสุรินทร์
สพ. สุรินทร์ เขต ๑

๑๒. นายวิทยา สร้อยคำดี ครูโรงเรียนวัดราชภูร์ศรัทธา สพป. ชลบุรี เขต ๑
๑๓. ดร.บุญยฤทธิ์ ปิยะศรี ครูโรงเรียนซบไหญ่วิทยาคม สพป.ชัยภูมิ เขต ๓
๑๔. ดร.วิมลรัตน์ ศรีสุข ครูโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม สพม. เขต ๔๑
๑๕. นายจเร หินแก้ว ครูโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม สพม. เขต ๔๑
๑๖. นายทวิช ลักษณะสง่า ครูโรงเรียนราชินีบูรณะ สพม. เขต ๙
๑๗. นางสาวจันทรา ตันติพงศานุรักษ์ ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาหลักสูตร
และมาตรฐานการเรียนรู้
๑๘. ดร.ชยพร กระต่ายทอง นักวิชาการศึกษา กลุ่มพัฒนาหลักสูตร
และมาตรฐานการเรียนรู้
๑๙. ดร.วีระเดช เชื้อนาม นักวิชาการศึกษา กลุ่มพัฒนาหลักสูตร
และมาตรฐานการเรียนรู้
๒๐. นางสาวประภาพรณ แม่นสมุทร นักวิชาการศึกษา กลุ่มพัฒนา
หลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้

ผู้เรียบเรียง

๑. นางสาวจันทรา ตันติพงศานุรักษ์ ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาหลักสูตร
และมาตรฐานการเรียนรู้
๒. ดร.ชยพร กระต่ายทอง นักวิชาการศึกษา กลุ่มพัฒนาหลักสูตร
และมาตรฐานการเรียนรู้

บรรณาธิการ

๑. นางสุกัญญา งามบรรจง ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ
และมาตรฐานการศึกษา
๒. นางสาวจันทรา ตันติพงศานุรักษ์ ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาหลักสูตร
และมาตรฐานการเรียนรู้
๓. ดร.ชยพร กระต่ายทอง นักวิชาการศึกษา กลุ่มพัฒนาหลักสูตร
และมาตรฐานการเรียนรู้
๔. ดร.เจตนา เมืองมูล ศึกษาานิเทศก์ สพป. ลำพูน เขต ๑
๕. ดร.วิมลรัตน์ ศรีสุข ครูโรงเรียนกำแพงเพชรพิทยาคม สพม. เขต ๔๑

สามารถดาวน์โหลดเอกสารฉบับสมบูรณ์ได้ที่เว็บไซต์

www.curriculum51.net